

לכבוד שבת קדש – פרשת בא תש"ף

וזהב הארץ ההיא טוב – זו תלמודה של א"י

דף שבועי לעיסוק בסוגיות ארץ ישראליות – נכתב ע"י חגי צמיר

שליחותו של הקב"ה לאדם היא בבחינת דבר שאינו קצוב בזמן- היא שליחות מתמדת. מזמן לזמן מקבל האדם תפקידים ומעשים חדשים. זוהי שליחות לכל החיים, והיא מסתיימת עם המוות. (הרב סולובייציק - שליחות).

לכל אדם שליחות בעולם אליה הוא מגיע מתוך קול שמדבר אליו, בין אם זה הקב"ה המדבר אל משה או קול פנימי שקורא אל האדם. היטיבה לתאר זאת חנה סנש "קול קרא והלכתי, הלכתי כי קרא הקול". לא לחינם כנראה השתמשה התורה בביטוי זה בתיאור מתן תורה והשליחות שנמסרה לעם ישראל במעמד הר סיני. קול דברים אתם שמעיים ותמונה אינכם ראים זולתי קול' (דברים פרק ד' פסוק יב).

מרטין בובר כתב על פסוק זה: הקול דובר באותות של כל מה שהמתרחש, בכל התרחשות העולם אל בני אדם שבכל דור ודור קורא להם ותובע אותם לאחריותם... עיקר העיקרים לאדם - לא להפסיד את פתיחות נפשו. והרי זהו פשר הפתיחות: לא לאטום את הנפש מלהסכית לקול הדובר, יכנוהו בשם שיכנוהו. לא מה שמכנים אותו הוא העיקר, העיקר הוא לשומעו. להיפתח פירושו נכונות להשתנות. להקשיב - זו היכולת לשמוע באמת. והשומע - מוצא עצמו מתחייב למשהו. מתקדש למשהו.

בשבועיים האחרונים אנו שומעים קול מיוחד בעולם. נשמעים קולות אחרים משהורגלנו אליהם. סיון רהב-מאיר התייחסה לקולות אלה ומה עלינו ללמוד מהם, וכך כתבה השבוע על ה'קול' ששמעה: בנאומים אתמול בבית הלבן ובשבוע שעבר ב"פורום השואה" אפשר למצוא שתי קומות של מסרים: *הקומה הראשונה - העובדות עצמן. *עובדות היסטוריות שמאז ומתמיד היו פשוטות בעינינו, סוף סוף הופכות למובנות גם לשאר העולם. כך בעצם הכריז נשיא המעצמה החזקה בתבל: ישראל אינה מכשול לשלום אלא להיפך. על טרור לא מקבלים פרסים אלא עונשים. אי אפשר לתמוך כספית בטרוריסטים ולשבח אותם בספרי לימוד, ובמקביל לבקש הכרה בינלאומית. לא משיגים שלום על ידי עקירת אנשים מביתם. העולם המוסלמי טעה ב-48', כשבחר לתקוף את ישראל במקום להכיר בה, וכעת יש לתקן את הטעות. את כל זה - כל כך מובן מאליו עבורנו, כל כך מהפכני עבור אחרים - אמר טראמפ כשבחדר נמצאים שגרירים של עומאן, בחריין ואיחוד האמירויות.

הקומה השנייה - הרוח. זה לא רק הצדק, זו ההשראה. ישראל כונתה אתמול שוב ושוב "ארץ הקודש", "אור לגויים", "המקום לממש את המורשת התנ"כית הנהדרת", "החלק של

ויאמר ה' אל משה בא אל פרעה פרשתנו מתארת את אחד השיאים של שליחותו של משה - יציאת מצרים. תחילת דרכו של משה בפרשה הקודמת היא באמירה של הקב"ה ועתה לכה ואשלחך אל-פרעה והוצא את-עמי בני-ישראל ממצרים - שליחות. משה נשלח על ידי הקב"ה להוציא את בני ישראל ממצרים. ואילו כאן בפרשתנו לא נאמר 'לך' אלא 'בוא'. בפירוש דעת זקנים מבעלי התוספות מופיע ושמעתי מהרב יצחק ז"ל דבוא משמע בוא עמי ואלך עמך, ישנו הבדל בין שני הביטויים. באמירת בוא, אומר הקב"ה למשה, אתה תבוא עימי, אתה לא לבד. אתה הולך מטעמי, בשליחותי.

הרב סולובייציק הרחיב בענין השליחות: "ועתה לכה ואשלחך אל פרעה" (שמות ג, י). אמת שלימה נתגלתה בפסוק זה: ריבון העולמים, שהוא טמיר ונעלם, אדון הכל, אינו סוף, אל חי העולמים, ממנה לשליחו בשר ודם, שהיום כאן ומחר בקבר. והרי שלוחו של אדם כמותו (ברכות ה, ה) והאיך יוכל להבל דמה להיות שלוחו של ריבון העולמים?... סודו של עניין "ויברא אלהים את האדם בצלמו" מטיל על האדם לקבל על עצמו שליחות מאת בורא העולמים וכן לעצב ביניהם יחסים של שולח ושלוח. "שלוחו של האדם כמותו" - שלוחו של הקב"ה נברא בצלמו. אם אפשרי היה הדבר לגבי משה להיבחר לשלוחו של הקב"ה, הרי אפשרי הדבר לגבי כל יהודי.

האדם נברא בתור שליח, עצם היצירה, הלידה, מכילה בתוכה בהכרח את דבר מינוי השליחות. השבועה שעליה מספרים לנו חז"ל (השבועה שמשביעים את הנשמה לפני הלידה), היא בעצם הנוסחה, שבה נעשה שימוש במהלך מינוי השליחות. לפני שמינה אברהם אבינו את אלעזר להיות שלוחו, השביע אותו, יעקב השביע את יוסף ויוסף אף הוא השביע את אחיו. את העובדה שמישהו חי בזמן מסוים, בתקופה מיוחדת ובמקום מוגדר, ולא נולד בתקופה אחרת ובנסיבות אחרות, נוכל להבין אך ורק אם נקבל את עצם הרעיון בדבר שליחותו של האדם. ההשגחה יודעת היכן וכיצד יכול הפרט היחיד על חסרונותיו וכוחות הנפש האצורים בו, לקיים את שליחותו, באילו נסיבות ותנאים ובאיזו חברה יהא בכוחו של אדם למלא את שליחותו. בורא עולם פועל בהתאם להלכה האומרת, כי לא ייתכן למנות שליח כדי לבצע תפקיד, שהוא למעלה מכוחותיו של השליח. זוהי שליחות, שאי אפשר לקיימה, והיא מחוסרת כל ערך, מאחר שאם ממנים אדם למלא שליחות, מן הראוי ליתן לו את היכולת לפעול כשליח. משום כך נברא האדם היחיד בתקופה ובמקום, שבהם יוכל לקיים את פעולתו לשם קיום שליחותו.

העולם שמחובר לנצח לרוח האנושית ולנשמה האנושית". כל זה קורה ימים ספורים אחרי ש-45 נשיאים ומלכים הגיעו לירושלים והשמיעו מסרים דומים על העם היהודי, מפוטין דרך הנסיך צ'ארלס ועד לנשיא גרמניה שביך "שהחיינו" בעברית. זה מחייב. אם ההיסטוריה עולה קומה, גם אנחנו צריכים לעלות קומה. לשאול איך צריכה להיראות החזרה של עם ישראל לארץ ישראל. העולם מסתכל, רוצה ללמוד, מחכה לשמוע מאיתנו בשורה. אנחנו מרבים לדבר על זכותנו על הארץ. זה נכון, אבל צריך לדבר גם על חובתנו על הארץ.

משה נשלח להוציא את ישראל ממצרים ולהוליכו קוממיות. חז"ל מפרשים קוממיות = קומה ועוד קומה. מי ייתן ונדע לבנות גם את הקומה השניה. לא רק זכות יש לנו על הארץ אלא בעיקר חובה. עלינו להיות ראויים לארץ, בהתנהגות שתהיה 'אור לגויים'. מקום ממנו יצא הצדק והמשפט.

קול קרא והלכתי, הלכתי כי קרא הקול' כתבה נערה צעירה, אחת מיני רבים ורבות שבזכותם זוכה עם ישראל לגאולת עם ישראל בארצו. נערה זו, חנה סנש הייתה לוחמת ומשוררת, מצנחני היישוב, שהתנדבה לשרת בצבא הבריטי במלחמת העולם השנייה נגד גרמניה הנאצית. צנחה לשטח הונגריה, נתפסה, נחקרה בעינויים והוצאה להורג.

חנה נולדה בבודפשט שבהונגריה. אביה, בלה סנש, היה עיתונאי, סופר ילדים ומחבר מחזות תיאטרון. בשנת 1939 עלתה לארץ-ישראל, שם למדה שנתיים בבית הספר החקלאי לבנות של חנה מייזל שוחט בנהלל והצטרפה לקבוצת צעירים שהקימו את קיבוץ שדות ים. ב-1943 התנדבה לצבא הבריטי, והצטרפה לקבוצת צנחנים שנועדו לצנוח על אדמת אירופה. ב-15 במרץ 1944 צנחו חנה סנש, ראובן דפני, יונה רוזן ואבא ברדיצ'ב ביוגוסלביה, שם הצטרפו לקבוצת פרטיזנים מקומית. ביוני 1944 חצתה את הגבול ההונגריה, נתפסה ונשלחה לכלא בבודפשט. שם נחקרה בעינויים, והועמדה לדין בבית דין צבאי באשמת ריגול ובגידה במולדת, אך הוצאה להורג עוד לפני סיום המשפט, ב-7 בנובמבר 1944, והיא בת 23. אלמונים הביאוה לקבר ישראל, ב"חלקת המרטיירים", בבית העלמין היהודי בבודפשט.

במרץ 1950 הובא ארונה של חנה סנש מבודפשט לווינה, שם קיבלה אותו משלחת רשמית של מדינת ישראל, שכללה גם את אחיה, גיורא. מווינה הובא הארון על סיפון האונייה "קדמה" עד סמוך לחופי הארץ וכאן קיבלו את פניו שלוש ספינות מלחמה של חיל הים הישראלי. הארון הועבר בטקס צבאי לאחת מאניות המלחמה, והוצב על סיפונה כשהוא

עטוף בדגל הלאום, מכוסה פרחים ומוקף במשמר כבוד. ב-26 במרץ 1950 הגיע הארון לנמל חיפה. המונים חלקו לחנה סנש כבוד במסע ההלוויה שהתחיל ברחובות חיפה והמשיך בקיבוץ שדות ים שסנש הייתה מראשוניו. מסע ההלוויה המשיך לתל אביב והסתיים בחלקת י"ד לצנחני היישוב בארץ שנפלו באירופה" בהר הרצל בירושלים.

על שמה נקראה אוניית מעפילים "חנה סנש", ספינה שעליה פיקד רב חובל איטלקי, בשם אנסלדו. בליל ה-25 בדצמבר 1945, בחסות החשיכה, ובחסות מסיבה שנערכה לרגל החג הנוצרי במלון בנהריה בה השתתפו חיילים בריטים רבים, הגיעה האונייה לחופי נהריה ועלתה על שרטון. צוותי פלמ"ח ותושבי נהריה סייעו בחילוף המעפילים מהאונייה הטובעת. המעפילים שחולצו נשלחו במשאיות אל יישובי הסביבה והסתתרו בהם. עד הגעת המשטרה הבריטית למקום הייתה הספינה ריקה מאדם.

בחגיגה שנערכה לרגל הצלחת מבצע ההעפלה פתח רב החובל אנסלדו בנאום פרו ציוני. בתגובה לנאום זה, חיבר אלתרמן את שירו המפורסם "נאום תשובה לרב חובלים איטלקי לאחר ליל הורדה".

עננים על ראשינו, הרוח איתן. /המלאכה נעשתה, חי שמים! / נרים כוס, קפיטן, של ברכה, קפיטן/ עוד נשוב נפגש על המים... /את עמל בחורינו סוד- ליל יעטף, /אך עליו נברך פעל לחם. /הן ראית כיצד מספינות אל החוף/ הם נושאים את עמם עלי שכם. /ולחיי בחורים שקבלו הפקוד/ ובאפל כונו את השניט, /למועד הנכון, למקום היעד, /בלי מצפן ומפה, בליל ציד.

...ונספר לך אז כי פתוחים השערים/ כבר מזמן נפתחו, חי שמים/ ופתחה אותם זו חבורת הנערים/ שעמדה אותו לילה במים.

... כך יהיה! ולכן, אל מול רוח איתן/ לחיי הספון והפרך! / לחיי הספינות הקטנות, קפיטן! / לחיי הספינות שבדרך!

ייעודו של אדם יהודי הוא ללכת לשמע הקול. מאברהם ששמע את הקול "לך לך" ועד אותם בחורים ובחורות ששמעו את הקול ופעלו לגאולת עם ישראל בארצו וממשיכים לפעול במרץ. "התואיל להגיד לי בבקשה, באיזו דרך עלי ללכת מכאן?". "זה תלוי במידה רבה לאן את רוצה להגיע", אמר החתול. "לא אכפת לי כל כך לאן –", אמרה אליס. "אם כך, לא משנה באיזו דרך תלכי", אמר החתול. " – בתנאי שאגיע לאן שהוא", הוסיפה והסבירה אליס. "בטוח שתגיעי", אמר החתול, "אם רק תתמידי בהליכה." (אליס בארץ הפלאות) וכמו משה בשליחותו ההולך לשמע הקול צריך תמיד ללכת ולהתקדם ונתתי לך מהלכים בין העמדים האלה

בברכת שבת שלום ומבורך – הגי עמיצור

לצפייה בדפים קודמים <https://www.mlh-gsi.org/>

לקבלת הדף במייל היכנסו לקישור <https://lp.vp4.me/fw3x>